

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 2121/1993 "Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά και πολιτιστικά θέματα" οι πνευματικοί δημιουργοί, με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (ηθικό δικαίωμα). Τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν τις εξουσίες που προβλέπονται ειδικότερα στα άρθρα 3 και 4 αυτού του νόμου. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 3 το περιουσιακό δικαίωμα δίνει στο δημιουργό την εξουσία εκτός των άλλων, να επιτρέπει ή να απαγορεύει την εγγραφή και την αναπαραγωγή του έργου με κάθε μέσο, όπως μηχανικά, φωτοχημικά ή ηλεκτρονικά μέσα. Εξάλλου, κατά το άρθρο 2 παρ. 3 αυτού, το οποίο αποτελεί εφαρμογή της Οδηγίας 91/250/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 14.5.1991 για την προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών (άρθρ. 71 παρ 1 του πιο πάνω νόμου), ως έργα λόγου προστατευόμενα κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας θεωρούνται και τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και του υλικού σχεδιασμού τους. Η προστασία παρέχεται σε κάθε μορφή έκφρασης ενός προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή. Ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή θεωρείται πρωτότυπο, εφόσον είναι προσωπικό πνευματικό δημιούργημα του δημιουργού του. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 6 του ανωτέρω νόμου, ο δημιουργός ενός έργου είναι ο αρχικός δικαιούχος του περιουσιακού και ηθικού δικαιώματος επί του έργου, ενώ κατά το άρθρο 10 παρ. 2 αυτού τεκμαίρεται (μαχητό τεκμήριο) ως δικαιούχος της πνευματικής ιδιοκτησίας σε προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών το φυσικό η νομικό πρόσωπο, του οποίου το όνομα ή η επωνυμία εμφανίζεται πάνω στον υλικό φορέα του έργου κατά τον τρόπο, που συνήθως χρησιμοποιείται για την ένδειξη του δικαιούχου. Επίσης, κατά το άρθρο 13 παρ. 2 του ίδιου νόμου, ο δημιουργός του έργου μπορεί να επιτρέπει σε κάποιον άλλο την άσκηση εξουσιών, που απορρέουν από το περιουσιακό δικαίωμα (άδειες εκμετάλλευσης) (άρθρ. 15 παρ 1). Ακόμα, κατά το άρθρο 42 παρ. 2 του πιο πάνω νόμου, που εφαρμόζεται ειδικά για τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, χρειάζεται άδεια του δημιουργού η αναπαραγωγή που είναι αναγκαία για τη φόρτωση, την εμφάνιση στην οθόνη, την εκτέλεση, τη μεταβίβαση ή την αποθήκευση του προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή. Τέλος, κατά το άρθρο 65 παρ. 1 του ως άνω νόμου, σε κάθε περίπτωση προσβολής πνευματικής ιδιοκτησίας ο δημιουργός μπορεί να αξιώσει την αναγνώριση του δικαιώματός του, την άρση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον, ενώ κατά την παράγραφο 2 υποχρεούται σε αποζημίωση και ικανοποίηση της ηθικής βλάβης. Η αποζημίωση δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το διπλάσιο της αμοιβής που συνήθως ή κατά νόμο καταβάλλεται για το είδος της εκμετάλλευσης που έκανε χωρίς την άδεια ο υπόχρεος. Επίσης, κατά την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, αντί για αποζημίωση και χωρίς να απαιτείται υπαιτιότητα του υποχρέου ο δημιουργός μπορεί να αξιώσει την καταβολή του ποσού κατά το οποίο ο υπόχρεος έγινε πλουσιότερος από την εκμετάλλευση του έργου. Τέλος, κατά την παρ. 4 του ως άνω άρθρου 65, το δικαστήριο καταδικάζοντας σε παράλειψη πράξης απειλεί για κάθε παράβαση χρηματική ποινή 300.000 έως 1.000.000 δραχμών υπέρ του δημιουργού καθώς και προσωπική κράτηση έως ένα χρόνο, ενώ κατά τα λοιπά ισχύει το άρθρο 947 ΚΠολΔ. Οι προβλεπόμενες από τον πιο πάνω νόμο κυρώσεις έχουν σχετική αυτοτέλεια και μπορούν να λειτουργήσουν χωρίς άμεση προσφυγή στις γενικές διατάξεις του ΑΚ, οι οποίες μόνο συμπληρωματικά θα τύχουν εφαρμογής (βλ. Κυρώσεις για την προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή του συγγενικού δικαιώματος ΕλλΔ 35, σελ. 981 επ. και ειδικότερα σελ. 982). Ειδικότερα, η πρώτη παράγραφος του άρθρου 65 ενσωματώνει τις αξιώσεις του άρθρου 60 ΑΚ και 70 ΚΠολΔ, το οποίο (άρθρο 60 ΑΚ) ισχύει πλέον μόνο συμπληρωματικά όσον αφορά τις προϋποθέσεις εφαρμογής

της παρ. 1, το εδάφιο (α) της παρ. 2 ενσωματώνει την αξίωση της 914 ΑΚ και τις αντίστοιχες ρυθμίσεις των άρθρων 57 εδ. (γ), 59, 60 (β) και 932 ΑΚ και προϋποθέτει υπαιτιότητα, παράνομη συμπεριφορά και ζημία (θετική ή αποθετική) και η παρ. 3 (α) αυτού καθιερώνει στο δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας την αξίωση απόδοσης του αδικαιολόγητου πλουτισμού (ΑΚ 904), δηλαδή την αποκατάσταση της ζημίας χωρίς υπαιτιότητα του υποχρέου ή και παρά την επελθούσα παραγραφή της αξίωσης αποζημίωσης (βλ. σελ. 988-989). Η κατά τα άνω αξίωση της απόδοσης του αδικαιολόγητου πλουτισμού επιτρέπεται να σωρευθεί επικουρικά με την κατά την παρ. 2 αξίωση αποζημίωσης, δηλαδή για την περίπτωση της απόρριψης της κύριας βάσης της αγωγής (άρθρ. 219 παρ. 1 ΚΠολΔ, Δημ. Σκούρτη, ό.π., σελ. 989-990). Με την κρινόμενη αγωγή εκθέτει η ενάγουσα, εδρεύουσα στο των ΗΠΑ εταιρία, η οποία έχει ως αντικείμενο την παραγωγή προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών, ότι είναι αποκλειστική και απόλυτη δικαιούχος των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των περιγραφόμενων στην αγωγή προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών που είναι πρωτότυπα πνευματικά δημιουργήματα, έχουσα ως δικαιούχος αυτών το δικαίωμα περιορισμού των εξουσιών που παραχωρεί συμβατικά σε τρίτους, καθορίζοντας τον τρόπο χρήσης των προγραμμάτων της με την παραχωρούμενη σ' αυτούς άδεια, η οποία καθ' όσον αφορά όλα τα παραγόμενα απ' αυτή προγράμματα καθορίζει ότι η άδεια χρήσης ενός προγράμματος αφορά ένα μόνο ηλεκτρονικό υπολογιστή, ανεξάρτητα αν αυτός είναι συνδεδεμένος σε δίκτυο και η οποία εμπεριεχόμενη στο πακέτο που περιέχει τις γνήσιες δισκέτες των προγραμμάτων της και το εγχειρίδιο λειτουργίας τους καθιστά νόμιμη τη χρήση τούτων σε συνδυασμό με το τιμολόγιο αγοράς τους. ότι η εναγόμενη, η οποία λειτουργεί ως Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης και διατηρεί μεταξύ άλλων Σχολή εκμάθησης προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών, από το Νοέμβριο του 1994 χρησιμοποιεί (αναπαράγει) για διδασκαλία τα περιγραφόμενα στην αγωγή προγράμματά της σε 100 ηλεκτρονικούς υπολογιστές της που χρησιμοποιούνται από ισάριθμους τουλάχιστον σπουδαστές της, οι οποίοι χρησιμοποιούν καθένα από τα αναφερόμενα στην αγωγή προγράμματα της συγχρόνως σε δίκτυο χωρίς ισάριθμες άδειες χρήσης, η τιμή απόκτησης κάθε μιας των οποίων ανάλογα με το πρόγραμμα στο οποίο αφορά ανέρχεται στα αναγραφόμενα στην αγωγή ποσά, προσβάλλοντας με τον τρόπο αυτό τα επ' αυτών δικαιώματα της πνευματικής ιδιοκτησίας. ότι η προσβολή αυτή είναι υπαίτια εκ μέρους της εναγόμενης, αφού τελείται κατ' επάγγελμα προς πορισμό παράνομου περιουσιακού όφελους, εν γνώσει των οργάνων της ότι στερούνται των απαιτούμενων αδειών χρήσεως, προκαλεί δε στην ενάγουσα ζημία ύψους 36.790.000 δραχμών, η οποία αντιστοιχεί προς το διπλάσιο της συνηθισμένης τιμής απόκτησης της άδειας χρήσης των επιδίκων προγραμμάτων, τα οποία χρησιμοποιεί παράνομα η εναγόμενη, όπως αναλύεται ειδικότερα στην αγωγή. Περαιτέρω, αφού εκθέτει η ενάγουσα στην αγωγή ότι άλλως, από την εκμετάλλευση της πνευματικής της ιδιοκτησίας κατέστη πλουσιότερη κατά το ποσό των 7.876.000 δραχμών, όπως αναλύεται ειδικότερα στην αγωγή, το οποίο θα κατέβαλε αν αποκτούσε νόμιμες άδειες χρήσης των επιδίκων προγραμμάτων για τους προαναφερόμενους ηλεκτρονικούς υπολογιστές της, ζητεί με βάση το ιστορικό αυτό να παύσει η εναγομένη να προσβάλλει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας της στα πιο πάνω προγράμματα, και παραλείπει κάθε προσβολή αυτών στο μέλλον και να υποχρεωθεί να της καταβάλει, κυρίως, αφ' ενός μεν ως αποζημίωση το πιο πάνω ποσό των 36.790.000 δραχμών, επικουρικώς δε το παραπάνω ποσόν των 7.876.000 δραχμών κατά το οποίο αυτή έγινε πλουσιότερη και τα δύο δε ποσά νομιμοτόκως από τις ημερομηνίες που αναφέρει στην αγωγή, οπότε έλαβε γνώση της προσβολής, αλλιώς από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση, να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινά εκτελεστή ως προς τις ως άνω καταψηφιστικές της διατάξεις, ακόμη δε να διαταχθεί η δημοσίευση του διατακτικού της απόφασης με δαπάνες της εναγομένης

σε τρία περιοδικά που ασχολούνται με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, να απαγγελθεί προσωπική κράτηση κατά του δευτέρου εναγομένου, νομίμου εκπροσώπου της πρώτης εναγομένης και να απειληθεί σε βάρος της τελευταίας χρηματική ποινή 1.000.000 δραχμών για κάθε παράβαση της απόφασης που θα εκδοθεί και να καταδικασθούν οι εναγόμενοι στα δικαστικά της έξοδα. Με αυτό το περιεχόμενο η αγωγή παραδεκτώς και αρμοδίως εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου (άρθρο 7, 12 1, 18 αριθμ. 1 και 25 2 ΚΠολΔ) και είναι νόμιμη σύμφωνα με το εφαρμοστέο στην έχουσα στοιχείο αλλοδαπότητας λόγω της έδρας της ενάγουσας κρινόμενη διαφορά ελληνικό δίκαιο, με βάση τη διάταξη του άρθρ. 67 3 του ν. 2121/1993, με την οποία ορίζεται ότι η ειδική προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας διέπεται από το δίκαιο της χώρας, που ζητείται η προστασία, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων του ν. 2 2 /1993 καθώς και στις διατάξεις των άρθρων 297, 298 και 346 ΑΚ, 76, 907, 908 ΚΠο Δ. Το αίτημα όμως της αγωγής περί δημοσιεύσεως περιλήψεως της αποφάσεως είναι μη νόμιμο, αφού κατά το άρθρο 66 7 του ν. 2121/1993 δημοσίευση προβλέπεται μόνο για καταδικαστικές αποφάσεις ποινικού δικαστηρίου, ενώ δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής οι γενικές διατάξεις που προβλέπουν τη δημοσίευση (άρθρ. 59, 60 Α), αφού όμως προαναφέρθηκε, η ρύθμιση του ν. 2121/1993 είναι ειδική. Οι εναγόμενοι με τις έγγραφες προτάσεις που υπέβαλαν συνομολογούν κατ' αρχήν ότι η ενάγουσα είναι φορέας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας στα περιγραφόμενα στην αγωγή προγράμματα, αρνούνται δε τα λοιπά ουσιαστικά πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν την ιστορική βάση της αγωγής, ιδίως δε αρνούνται την αναπαραγωγή των προγραμμάτων της ενάγουσας, την υπαιτιότητα των οργάνων της πρώτης εναγομένης και το ύψος της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη η ενάγουσα καθώς και το ύψος της επελθούσας σ' αυτήν ωφέλειας και επομένως η ενάγουσα έχει το βάρος να αποδείξει τα αμφισβητούμενα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν την ιστορική βάση της αγωγής με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο και με μάρτυρες που επιτρέπονται στην προκειμένη περίπτωση λόγω της φύσεως των αποδεικτών τα οποία δεν υπάγονται σε κάποια από τις αναφερόμενες στο άρθρο 393 ΚΠολΔ περιπτώσεις απαγορεύσεως της μαρτυρικής αποδείξεως. Περαιτέρω, ισχυρίζονται οι εναγόμενοι ότι για τα αναφερόμενα στην αγωγή προγράμματα και έχει αποκτήσει άδειες χρήσης για κάθε χρησιμοποιούμενο από τους σπουδαστές της ηλεκτρονικό υπολογιστή που της παραχωρήθηκαν με την αγορά αντίστοιχων ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενώ τα προγράμματα και τα έχει προμηθευτεί από τη Γερμανία με εκπαιδευτικές τιμές και ελεύθερη άδεια χρήσης. Οι ισχυρισμοί αυτοί της εναγομένης είναι αόριστοι και πρέπει για το λόγο αυτό ν' απορριφθούν, εφόσον οι εναγόμενοι δεν ισχυρίζονται ότι τα πρόσωπα από τα οποία απέκτησε η πρώτη απ' αυτούς τις επικαλούμενες άδειες χρήσης, τα οποία μάλιστα δεν προσδιορίζονται στην αγωγή, είχαν αποκτήσει συμβατικά από την ενάγουσα ή από άλλο δικαιούμενο προς τούτο πρόσωπο εξουσία παραχωρήσεως των επικαλούμενων από την εναγομένη αδειών χρήσης. Ακόμη, οι εναγόμενοι ισχυρίζονται ότι η άσκηση της κρινόμενης αγωγής υπερβαίνει προφανώς τα επιβαλλόμενα από το άρθρο 281 ΑΚ όρια της καλής πίστης και των χρηστών ηθών, δεδομένου ότι η ενάγουσα δεν ενημέρωσε προηγουμένως την πρώτη εναγομένη για τις ένδικες απαιτήσεις της, ενώ είναι προφανής η εντύπωση της αδικίας που προκαλείται σε βάρος της με τα υπέρογκα ποσά που ζητεί η ενάγουσα απ' αυτή, με επιφύλαξη μάλιστα να απαιτήσει και άλλη αποζημίωση, ακόμη δε αυτή δεν ζήτησε από το νόμιμο εκπρόσωπο της πρώτης εναγομένης, δεύτερο εναγόμενο, να την ενημερώσει αν πράγματι αυτή παραβιάζει τα δικαιώματά της, καθώς και για το λόγο ότι στρέφεται κατά ενός εκπαιδευτικού οργανισμού, καθ' ην στιγμή μάλιστα πολλές ελληνικές εταιρίες παραγωγής προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών παραχωρούν δωρεάν προγράμματά τους σε εκπαιδευτικούς οργανισμούς, επιπλέον δε επειδή η βλάβη της ενάγουσας στην

υποθετική περίπτωση που αυτή (εναγομένη) έκανε πράγματι παράνομη χρήση των προγραμμάτων της θα ήταν μικρότερη από 800.000 δραχμές, με αποτέλεσμα η πραγματική της απώλεια να βρίσκεται σε φανερή δυσαναλογία με αυτά που ζητεί με την αγωγή καθώς και για το λόγο ότι με την αξίωση της ενάγουσας βλάπεται το κοινωνικό και το δημόσιο συμφέρον, αφού η Ελλάδα αντιμετωπίζεται από την ενάγουσα με διαφορετικό τρόπο από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης, όπου για τα ίδια προϊόντα ισχύουν πολύ χαμηλότερες τιμές, τέλος δε διότι η ενάγουσα με την αγωγή επιδιώκει να ενισχύσει τη μονοπωλιακή της θέση. Ο ισχυρισμός αυτών των εναγομένων πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος, εφόσον τα εκτιθέμενα για τη θεμελίωση του στη διάταξη του άρθρ. 281 ΑΚ πραγματικά περιστατικά και αν ακόμη θεωρηθούν ως αληθή, δεν συνιστούν συμπεριφορά της ενάγουσας υπερβαίνουσα προφανώς τα επιβαλλόμενα από την πιο πάνω διάταξη όρια της καλής πίστωσης, των χρηστών ηθών καθώς και του κοινωνικού και οικονομικού σκοπού του δικαιώματος. Εξάλλου, οι εναγόμενοι με την προσθήκη των προτάσεων τους ισχυρίζονται ότι η πρώτη απ' αυτους αναπαράγει για λόγους διδασκαλίας τα επίδικα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και επομένως επιτρέπεται κατά το άρθρο 21 του ν. 2121/1993 η χωρίς άδεια της ενάγουσας αναπαραγωγή των προγραμμάτων της. Ο ισχυρισμός αυτός απαραδέκτως προβάλλεται με την προσθήκη των προτάσεων και πρέπει για το λόγο τούτο να απορριφθεί ως απαράδεκτος κατ' άρθρο 269 ~ 1 ΚΠολΔ, εν όψει του ότι δεν πρόκειται για ισχυρισμό που λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως ή που μπορεί να προταθεί σε κάθε στάση της δίκης. Ούτε συντρέχουν οι όροι της παρ. 2 του άρθρ. 269 ΚΠολΔ, ώστε να κριθεί παραδεκτή η με την προσθήκη προβολή του, ανεξαρτήτως του ότι για την εφαρμογή της επικαλούμενης από τους εναγόμενους διατάξεως του άρθρου 2 του ν. 2121/1993 πρέπει να συντρέξει πλην άλλου η προϋπόθεση ότι η αναπαραγωγή πρέπει να αφορά άρθρο εφημερίδας ή περιοδικού ή σύντομο απόσπασμα έργου ή τμήμα σύντομου έργου περιπτώσεις για τις οποίες δεν ισχυρίζονται οι εναγόμενοι ότι συντρέχουν στην προκειμένη περίπτωση.